

SESSİZLİĞİN RİTMİ

NURİ ÇİÇEK

İnsanlık, var oluşundan bu yana akışla sınıanıyor. Akış derken yalnızca nehirlerin ya da rüzgârların hareketini değil, zamanın ince kıvrımlarını, düşüncelerin gelip gidişini, duyguların iniş çıkışını ve varlığın içindeki görünmez titreşimi de kastediyoruz. İnsan yürürken yolları aşındırmaz yalnızca; aynı zamanda kendi içinde bir boşluğu, bir yankıyı bir soruyu da derinleştirir. Ve bu yürüyüş, her çağda başka bir ritim kazanır.

Bir zamanlar ritim yavaştı. Sessizlikle yoğruluydu. Bir çocuğun büyümesi gibi ağır, bir ağacın kök salması gibi derindi. Bir düşünce, zihnin içinde yıllarca süren bir bekleyişin ardından filizlenirdi. Bir duygu, kalpte olgunlaşmak için uzun zaman isterdi. İnsan, beklemenin erdemini bilir, sessizliğin sabrında hayatın gerçek anlamını kavradı. O çağlarda değişim, sabırla işlenen bir kilim gibi desen kazanırdı; acele etmeden, bağırmadan, yalnızca varlığın doğal ritmine uyarak.

Bugünse ritim bambaşka. Görüntüler, sesler, fikirler ışık hızında gelip geçiyor. Bir bakış, bir söz, bir duygu ekranların ucunda saniyeler içinde yanıp sönüyor. İnsan kendini daha çok şey biliyor, daha çok şey görüyor, daha çok şey deneyimliyor sanıyor. Ama aslında yüzeyde kayıyor. Her kaydırma, her parıltı, her yeni içerik bizi biraz daha uzağa savuruyor. **Derinlik neredeyse hatırlanmaz bir hatraya dönüştü.**

Oysa düşünmek, bir anda olup biten bir şey değildir. *Düşünmek, bir tohumun toprağa gömülmesi gibidir. Karanlıkta bekler, kök salar, sonra yeşerir. Bir düşünce, zihinde sabitlenmeden, sessizliğin içinden geçmeden olgunlaşamaz.* Bugünün hızlı akışı, tohumu toprağa bırakmadan yeşertmeye çalışıyor. *Her şey parlak ama köksüz, hızlı ama yüzeysel.*

Durmak, işte bu yüzden bir direniştir. Dünyanın bağırان ritmine karşı fısıltıya kulak vermektir. Durmak, akışa teslim olmamak için içimizde çapa atmaktır. Bir gemi rüzgârla yol alabilir, ama sürekli esintiye kapılırsa sonunda yönünü kaybeder. Oysa çapa atan gemi, dalgaların ortasında bile varlığını korur. Durmak da böyledir: görünmez ama insanı sabitleyen bir merkezdir.

Durmak pasiflik değildir. Tam tersine en yoğun eylemdir. Çünkü insanın kendine yönelmesi, dışarıya akmaktan daha çok cesaret ister. Dışarıya bakmak kolaydır; içeriye bakmak zor. Gürültüye karışmak kolaydır; sessizliğe kulak vermek zor. Çünkü sessizlik insanı çıplak bırakır. Tüm maskeler, tüm dikkat dağıtıcılar, tüm sahneler sessizlikte düşer. Ve insan, kendisiyle yüzleşmek zorunda kalır.

Gerçek bilgelik, en büyük eylemin kimi zaman eylemsizlikte saklı olduğunu söyler. Bu düşünce, modern akışın mantığına bütünüyle yabancıdır. *Çünkü bizler sürekli hareket etmeye, üretmeye, görünür olmaya mecbur olduğumuza*

inandırıldık. Oysa hakikat şunu fısıldar: Durmak, varlığın kendisini yeniden duymaktır. Akışa kapılmadan onun sesini fark etmektir.

Sessizlik burada önem kazanır. Sessizlik bir boşluk değil, yoğun bir varlıktır. *Gürültüde kimlik bulan değil, sessizlikte kendini tanıyan insan kökleriyle buluşur.*

Sessizlik, düşüncelerin arasına düşen boşlukta; gece yıldızlara bakarken, dostunla saatlerce konuşmadan otururken kendini gösterir. Sessizlik, yaşamın en derin hakikatlerinden biridir. Çünkü sessizlik olmadan hiçbir şey olgunlaşmaz.

Peki bu çağda nasıl sessizleşiriz? Belki cevap, eskiye dönmekte değil, eskiyle konuşmakta saklıdır. Bir kitabın içine gömülmek... Ama yalnızca okumak için değil, onunla nefes almak için. Bir dostluğu sürdürmek... Yalnızca paylaşmak için değil, birlikte susabilmek için. Bir düşünceyle gece boyunca kalmak... Yalnızca yeni bir fikir üretmek için değil, o fikrin köklerine inmek için.

Sosyal medyanın karşısında ekranı kapatmak bir eylemdir, evet. Ama daha büyük bir eylem, açıkken sabit kalabilmektir. Kaydırmamak. Kaymamak. Bakıp geçmemek. Karşısında bir süre yalnızca bekleyebilmek. *Çünkü insan zihni, toprağa temas etmeden yeşeremeyen bir tohum gibidir. Ve o temas, yalnızca durduğumuzda gerçekleşir.*

Hız insanı büyüler. Göz kamaştırır. Ama hız aynı zamanda içimizi boşaltır. Çünkü *hızın içinde yalnızca biçim vardır;*

*anlam yoktur. Hız parıltı üretir ama derinlik üretmez. Oysa anlam yavaşlığın kıvrımlarında gizlidir. Bir bakışın uzunluğunda, bir cümlemin ağırlığında, bir sessizliğin genişliğinde. **Anlam, hızın değil, durmanın armağanıdır.***

Bazen en büyük dönüşüm hiç kıpırdamadan gerçekleşir. Bir taşın yıllarca suyun dibinde sabırla bekleyip pürüzsüzleşmesi gibi, insan da ancak beklediğinde, sessizleştiğinde, durduğunda arınır. Durmak yalnızca bir eylemsizlik değil, bilinçli bir seçimdir. Gürültüye rağmen sessiz kalabilmek, hızın çağrısına rağmen yavaş kalabilmek, görünmez olma korkusuna rağmen kendi derinliğinde köklenebilmek... İşte gerçek cesaret budur.

Modern çağ, bize akışı sınırsız bir armağan gibi sundu. Ama bu armağanın içinde bir tuzak, gizli derinliğimizi unutturdu. *İnsan kendini akışın içinde kaybettikçe daha çok şey bildiğini sanıyor. Oysa köklerinden uzaklaştıkça eksiliyor.*

Oysa insanın özü biçimde değil, anlamda gizlidir. Ve anlam hızda değil, duranda belirir. Sessizlik, bu anlamın taşıyıcısıdır. Durmak, bu anlamın kapısını aralar. Ve belki de insan, en çok o anda, yani durduğu anda gerçekten yol alır.

Durmanın yankısı vardır. Sessizliğin ritmi vardır. Bu ritim dış dünyanın değil, iç dünyanın ritmidir. Kalbin yavaş ama doğru atan nabzıdır. Evrenin en büyük sırlarından biridir bu... Asıl hareket, durduğumuzda başlar. Ve **asıl anlam, sessizliğin içinde konuşur.**